

نظام تعرفه‌ای گاز بها بر اساس شهرستان‌های مختلف هر استان خبر داد. معاون وزیر نفت، میزان واردات گاز کشور را در سال جاری ۲۰ میلیارد متر مکعب و میزان صادرات را ۱۳ میلیارد متر مکعب خواند و گفت: نرخ گاز وارداتی از ترکمنستان، از قیمت گاز صادراتی به ترکیه پایین‌تر است.

همچنین، در این نشست خبری، مصطفی علوی،

مدیر عامل شرکت گاز خودرو، به تشریح سیاست‌ها و وضعیت احداث جایگاه‌های گاز خودروها پرداخت و با اشاره به این که ظرفیت کنونی ۴ هزار و ۳۰۰ نازل CNG تا پایان سال به ۵ هزار و ۲۰۰ نازل افزایش می‌یابد، گفت: گازسوز شدن خودروهای شخصی با قانون مطابقت ندارد و فقط خودروهای عمومی می‌توانند گازسوز شوند. ■

عدم تخصیص بهینه منابع گاز کشور

از تولید به مصرف

متأسفانه با وجود این که ایران دارنده دومین ذخایر کشف شده در جهان است، به علت مصرف فراوان داخلی و عدم تخصیص بهینه منابع گاز، تاکنون بهره‌رزی از این ذخایر عظیم نبرده است. تداوم این معضل جز حسرت چیزی به همراه نخواهد داشت.

صنعت گاز ایران را چنانچه همراه با زنجیره کامل این صنعت یعنی تولید، پالایش، انتقال و توزیع - آن گونه که در متون کارشناسی بازار جهانی گاز تشریح می‌شود - در نظر بگیریم، می‌توان غول خفته بازار جهانی گاز تلقی نمود. علیرغم چنین واقعیتی، این صنعت به دلیل چالش‌های داخلی و توجه بیش از حد به مقوله گازرسانی به دورافتاده‌ترین نقاط داخلی

و همچنین قیمت غیرواقعی گاز طبیعی، تاکنون نتوانسته است به جایگاه واقعی خود در این حوزه دست یافته و از پتانسیل‌های این صنعت، بهره‌برداری شایانی داشته باشد.

پتانسیل‌های صنعت گاز

سهم گاز طبیعی در سبد انرژی مصرفی کشور، در حال حاضر رقمی بیش از ۶۳ درصد می‌باشد که این میزان نیز در حال افزایش است. در حالی که هم‌اکنون سهم

در ایران چند برابر متوسط نرخ رشد جهانی مصرف این حامل انرژی بوده است. در حال حاضر، مصرف گاز طبیعی در کشور حدود ۱۲۰ میلیارد متر مکعب در سال است که ایران با این میزان مصرف، عنوان سومین مصرف‌کننده بزرگ گاز طبیعی را در دنیا، پس از ایالات متحد و روسیه، به خود اختصاص داده است. سهم گاز طبیعی در سبد انرژی مصرفی کشور در مقایسه با کشورهای دارنده ذخایر عمده گاز طبیعی نیز در سطح بسیار بالایی قرار دارد. این سهم در مورد روسیه به عنوان اولین دارنده ذخایر عمده گاز دنیا، معادل ۵۷ درصد است.

نکته قابل تأمل دیگر در این زمینه، سهم هر یک از بخش‌های عمده مصرف‌کننده گاز طبیعی در مجموع مصرف انرژی کشور است. این در حالی است که در سایر کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته، بخش‌های صنعتی، بالاترین رقم مصرف حامل‌های انرژی، به خصوص گاز طبیعی را به خود اختصاص داده‌اند و انرژی به عنوان مبنای افزایش تولید مورد استفاده قرار می‌گیرد. در کشور ما بخش خانگی و تجاری با اختصاص ۳۸ درصد از مجموع مصرف گاز طبیعی، بزرگترین مصرف‌کننده گاز طبیعی محسوب می‌شوند. سهم بخش صنعت در این حوزه، معادل ۲۷ درصد و سهم بخش نیروگاهی، رقمی بالغ بر ۳۵ درصد است.

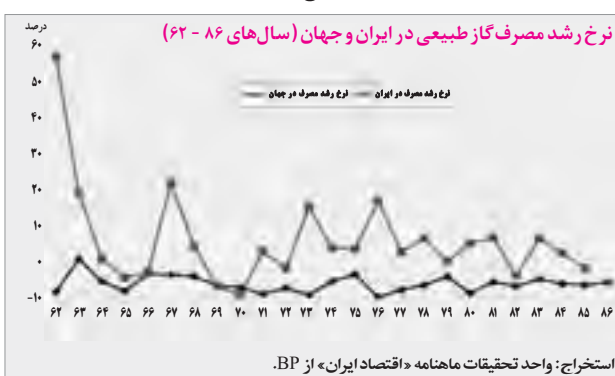
این در شرایطی است که راندمان تولید برق با استفاده از گاز طبیعی در نیروگاه‌های برق داخلی به دلیل استهلاک نیروگاه‌ها و فقدان فن‌آوری‌های نوین در بخش نیروگاهی، در سطوح بسیار نازلی قرار دارد. دلیل سرمایه‌گذاری در نیروگاه‌های دارای راندمان پایین را باید در قیمت ناچیز و تقریباً رایگان گاز طبیعی در کشور جست‌وجو کرد.

در حال حاضر، بیش از ۵۲ میلیون نفر از جمعیت کشور در ۷۲۶ شهر و ۷ هزار و ۴۰۰ روستای کشور تحت پوشش شبکه گاز طبیعی قرار گرفته‌اند. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های صنعت گاز طبیعی، شامل بخش‌های تولید، پالایش و انتقال فشار قوی، مهمترین بخش‌های سرمایه‌گذاری در این صنعت می‌باشند. با وجود سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در زیرساخت‌های صنعت طی سال‌های اخیر، سرعت اجرای طرح‌های گازرسانی که عمدتاً در حوزه توزیع گاز صورت می‌گیرد، رشد بی‌سابقه‌ای یافته است. این در شرایطی است که تقاضا برای دریافت گاز طبیعی در مناطقی که هنوز گازرسانی نشده‌اند، بسیار بالا است. علت رشد شدید تقاضای گاز طبیعی در بخش خانگی و تجاری در اقصی نقاط کشور را نیز باید در قیمت ناچیز گاز طبیعی و عدم پرداخت هزینه‌های انتقال و توزیع از سوی مشترکان دانست.

از سوی دیگر، با توجه به مقدار محدود منابع گاز طبیعی کشور، با رشد بخش

گاز طبیعی در سبد انرژی مصرفی جهانی به عنوان سوختی پاک و سازگار با محیط زیست که مزایای بسیاری بر سوخت‌های فسیلی دارد، رقمی معادل ۲۳ درصد است و بر اساس پیش‌بینی‌های صورت گرفته، این رقم در دو دهه آینده به حدود ۲۸ درصد بالغ خواهد شد.

طی دهه‌های اخیر، نرخ رشد مصرف گاز طبیعی

استفاده از پتانسیل‌ها

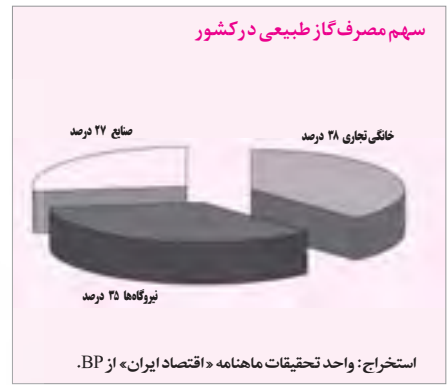
محدودیت، تخصیص بهینه منابع را به ضرورتی انکارناپذیر تبدیل کرده است. تخصیص بهینه منابع در حوزه صنعت گاز کشور نیز ایجاب می‌کند تا ضمن توجه به تأمین نیازهای داخلی، زمینه‌های لازم برای ورود سریع‌تر کشور به حوزه بازارهای فرامنطقه‌ای گاز طبیعی و استفاده از مزایای آن برای اقتصاد ملی فراهم شود. واقعی سازی قیمت گاز طبیعی در داخل و توجه به سرمایه‌گذاری زیربنایی این صنعت، با تعدیل جایگاه گازرسانی در تدوین راهبردهای کلان صنعت گاز کشور، می‌تواند این صنعت را در دستیابی به جایگاه واقعی آن در عرصه بین‌الملل با موفقیت‌های بیشتری مواجه سازد. ■

مکعب می‌باشد. گفتنی است که حجم واردات گاز کشور تقریباً از مجموع میزان مصرف گاز ۲۰ کشور اروپایی در سال ۲۰۰۷ بیشتر بوده است. در این شرایط، کشورمان در اثر رشد روزافزون مصرف داخلی، هنوز نتوانسته در حوزه صادرات گاز سهم قابل قبولی از بازار جهانی را متناسب با پتانسیل‌های صنعت گاز ایران به خود اختصاص دهد. روسیه اولین دارنده ذخایر اکتشافی گاز طبیعی، با صادرات بیش از ۱۴۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی به ۲۲ کشور دنیا - که بخش عمده‌ای از آنها در حوزه اروپا قرار دارند - رتبه نخست را در حوزه صادرات گاز به خود اختصاص داده است. قطر نیز به عنوان سومین دارنده ذخایر عمده گاز، با صادرات ۳۹ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی (مایع شده)، در سال ۲۰۰۷ عنوان بزرگترین صادرکننده ال‌ان‌جی دنیا را کسب کرده است.

ورود به بازار جهانی گاز طبیعی، با توجه به افزایش روزافزون اهمیت این بازار و تشدید انحصار در آن در نتیجه عملکرد روسیه، می‌تواند منافع سیاسی و اقتصادی بسیاری را برای کشورمان به همراه داشته باشد. وابستگی شدید اروپا به منابع گاز روسیه طی سال‌های اخیر، فرصت‌های بسیاری را در اختیار مسکو قرار داده است تا منافع مالی و راهبردی خود را در تعامل با اروپا همزمان پیش ببرد. شرایط بازار گاز اروپا به گونه‌ای است که ورود به آن می‌تواند مزیت‌های مشابه بسیاری را برای کشورمان در پی داشته باشد.

خانگی و تجاری، سهم بخش‌های صنعت و نیروگاهی از مجموع مصرف گاز طبیعی کشور، روندی کاهنده را تجربه خواهند کرد که این روند می‌تواند رشد اقتصادی را در بخش‌های صنعتی با اختلال مواجه کرده و در سطح کلان نیز رشد اقتصاد ملی را با محدودیت مواجه سازد.

این در شرایطی است که جمهوری اسلامی ایران، به عنوان دومین دارنده ذخایر کشف شده گاز دنیا - که سهم ۱۶ درصدی از این ذخایر را به خود اختصاص داده است - هنوز واردکننده گاز طبیعی محسوب می‌شود؛ به گونه‌ای که حجم واردات گاز طی سال‌های اخیر، فراتر از حجم صادرات بوده است. بر اساس اطلاعات منتشر شده، در شرایطی که حجم صادرات گاز کشور از ابتدای سال جاری تا اواسط بهمن به حدود ۱۳ میلیارد متر مکعب بالغ شده است، این رقم در بخش واردات رقمی بالغ بر ۲۰ میلیارد متر

سرپیچی قیمت از تصمیمات آپک

گزارش بازار جهانی نفت در ۱۴ فوریه ۲۰۰۹

فرآورده‌های نفتی نیز با ۱/۴ میلیون بشکه کاهش، به ۱۴۲/۶ میلیون بشکه رسید. این در حالی است که عربستان سعودی نرخ رسمی نفت خام ماه مارس خود را افزایش داده و این موضوع را به کلیه مشتریان خود اعلام کرده است. طبق آخرین اظهارات مقامات آپک، انتظار می‌رود چنانچه قیمت‌های نفت همچنان پایین بماند، این سازمان در نشست خود در پانزدهم مارس، تولید را در حدود یک میلیون بشکه در روز کاهش دهد.

دلار نیز اُفت کرده بود. در همین بازار، قیمت سوخت حرارتی برای تحویل در ماه مارس، با اندکی افزایش به ۱/۳۲ دلار در هر گالون رسید. لازم به ذکر است در بازار مزبور، قیمت گاز طبیعی با ۸/۴ سنت افزایش به ۴/۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. در بازار ICE لندن نیز قیمت نفت خام برنت دریای شمال جهت تحویل در ماه مارس، با ۷ سنت افزایش به بشکه‌ای ۴۴/۱۵ دلار رسید که در این دوره، بین ۴۳/۷ تا ۴۵/۱ دلار در هر بشکه نوسان داشت. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد سطح ذخیره‌سازی‌های نفت خام این کشور برای ششمین هفته متوالی افزایش یافته است.

در پی انتشار اخبار اداره اطلاعات انرژی آمریکا در خصوص افزایش بیش از انتظار میزان ذخیره‌سازی‌ها و کاهش شاخص بورس، قیمت‌های نفت در روز ۱۳ فوریه با نوسانات فراوانی مواجه بود. در بازار بورس نیویورک (NYMEX)، قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت (WTI) برای تحویل در ماه مارس با ۴۶ سنت کاهش به ۴۰/۳۲ دلار در هر بشکه رسید. این قیمت در طول معاملات این روز تا سطح بشکه‌ای ۴۱/۹۲ دلار صعود کرده و تا ۳۹/۷۴

میانگین قیمت نفت خام ایران (اول تا ۱۴ فوریه)

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۴۳/۳۷	۴۱/۵۹
شمال غربی اروپا	۳۸/۹۹	۳۷/۸۹
مدیترانه	۳۸/۵۹	۳۷/۱۴
آفریقای جنوبی	۳۹/۰۹	۳۷/۹۹
میانگین وزنی	۴۱/۹۱	۳۹/۵۷

استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت.

بر اساس همین گزارش، میزان ذخیره‌سازی‌های نفت خام آمریکا در هفته منتهی به پایان ژانویه، با ۷/۲ میلیون بشکه افزایش - بر خلاف انتظار افزایش ۲/۸ میلیون بشکه‌ای - به ۳۴۶/۱ میلیون بشکه رسید. همچنین میزان ذخیره‌سازی

قیمت نفت خام ایران در ۱۴ فوریه

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۴۲/۷۸	۴۱/۰۰
شمال غربی اروپا	۳۸/۸۸	۳۷/۷۸
مدیترانه	۳۸/۴۸	۳۷/۰۳
آفریقای جنوبی	۳۸/۹۸	۳۷/۸۸
میانگین وزنی	۴۱/۴۸	۳۹/۲۳

استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت.